

Sistemi usposabljanja odvetnikov v EU

Francija

Informacije zagotovil: Conseil National des Barreaux

april 2014

OPIS NACIONALNEGA SISTEMA USPOSABLJANJA ZA ODVETNIKE v Franciji

1. Dostop do poklica

Visokošolska/univerzitetna izobrazba	DA
Diploma iz prava je obvezna	DA Pogoj za pridobitev statusa odvetnika je magisterij iz prava ali enakovredna izobrazba. Pravna podlaga: v francoščini: Arrêté du 25 novembre 1998 fixant la liste des titres ou diplômes reconnus comme équivalents à la maîtrise en droit pour l'exercice de la profession d'avocat in Arrêté du 21 mars 2007
Koraki do pridobitve statusa kvalificiranega odvetnika	• zahteva glede državljanstva (francosko državljanstvo, državljan ene od držav članic EU, državljan države na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, državljan države ali ozemeljske enote, ki ni del EU ali EGP in ki francoskim državljanom dovoljuje opravljanje poklica pod enakimi pogoji, kot veljajo za zainteresirane osebe, ki nameravajo dejavnost opravljati v Franciji, ali oseba s statusom begunca ali osebe brez državljanstva, ki ga je priznal francoski urad za zaščito beguncev in izseljencev (OFPRA)); • zahteva glede akademskega naziva: pridobljen

naziv magistra prava prve stopnje ali enakovreden naziv in pridobljeno spričevalo CAPA o usposobljenosti za poklic odvetnika (*certificat d'aptitude à la profession d'avocat*);

- **zahteva glede moralnih odlik:** kandidati ne smejo biti obsojeni za kaznivo dejanje, ne smejo jim biti naložene disciplinske sankcije, ne smejo biti v osebnem stečaju in ne smejo jim biti naložene druge vrste sankcij;
- **vpis v odvetniško zbornico:**
 - uspešno opravljen končni izpit CAPA;
 - po uspešno opravljenem končnem izpitu CAPA mora odvetniški pripravnik zapriseči in se vpisati v imenik odvetnikov odvetniške zbornice, pri kateri želi opravljati odvetniško dejavnost (glej člen 101 uredbe [décret du 27 novembre 1991](#)).

Pravna podlaga (v francoščini):

[Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques](#)

[Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991. organisant la profession d'avocat](#)

Druge poti do poklica

Nekatere kategorije poklicev so glede na predhodno opravljanje dejavnosti, navedenih v členih 97 in 98 uredbe št. 91-1197 ([décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat](#)), – izvzete iz zahteve po pridobitvi naziva na podlagi člena 11(2) zakona z dne 31. decembra 1971 ([article 11 \(2°\) de la loi du 31 décembre 1971](#)), iz zahtev po usposabljanju in zahteve po pridobitvi spričevala o usposobljenosti za opravljanje poklica odvetnika (avocat):

1. člani in nekdanji člani francoskega državnega sveta (*Conseil d'État*) ter člani in nekdanji člani upravnih sodišč in pritožbenih upravnih sodišč;
2. sodniki in nekdanji sodniki računskega sodišča ali regionalnih revizijskih zbornic Francoske Polinezije in Nove Kaledonije;
3. sodniki in nekdanji sodniki sodišč, ki jih ureja odlok št. 58-1270 ([Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature](#));
4. univerzitetni profesorji, ki poučujejo pravo;
5. odvetniki pri državnem svetu in kasacijskem sodišču;
6. nekdanji odvetniki, ki imajo pravico nastopati pred pritožbenim sodiščem;
7. nekdanji odvetniki, vpisani v francosko odvetniško zbornico, in nekdanji pravni svetovalci;

– naslednje kategorije so izvzete iz zahteve po teoretičnem in praktičnem usposabljanju ter

pridobitvi spričevala o usposobljenosti za opravljanje poklica odvetnika (*avocat*):

1. notarji, sodni izvršitelji, sodni uradniki na gospodarskih sodiščih, sodni upravitelji in uradni stečajni upravitelji za izterjavo in likvidacijo družb, nekdanji likvidatorji in sodni upravitelji, svetovalci na področju intelektualne lastnine ter nekdanji svetovalci na področju patentiranja izumov, ki so opravljali delo vsaj pet let;
2. univerzitetni predavatelji, asistenti in pedagoški delavci, če imajo doktorat iz prava, ekonomskih znanosti ali menedžmenta, z dokazanim petletnim pravnim lektoratom na podlagi navedenih nazivov v izobraževalnih in raziskovalnih oddelkih;
3. odvetniki za pravo družb, ki so dokazano vsaj osem let opravljali poklicno dejavnost v pravni službi ene ali več družb;
4. javni uslužbenci in nekdanji javni uslužbenci kategorije A ali osebe, ki se štejejo za javne uslužbenke iz te kategorije in so najmanj osem let opravljale pravno dejavnost v javnem upravnem organu ali službi ali mednarodni organizaciji;
5. pravni svetovalci pri sindikatu, ki so pravno dejavnost opravljali vsaj osem let;
6. plačani pravni svetovalci, ki delajo za odvetnika (*avocat*), združenje ali odvetniško družbo, za odvetniško pisarno ali odvetnika z zastopnikom pri državnem svetu ali kasacijskem sodišču, z dokazanimi vsaj osemletnimi izkušnjami na pravnem področju, po pridobitvi naslova ali naziva iz navedenega člena 11(2) zakona z dne 31. decembra 1971;
7. osebe, navedene v členu 22 zakona št. 2011-94 z dne 25. januarja 2011 ([article 22 de la loi n° 2011-94 du 25 janvier 2011 portant réforme de la représentation devant les cours d'appel](#));
8. sodelavci namestnikov ali pomočnikov senatorjev, ki so kot glavni poklic vsaj osem let opravljali pravno dejavnost z izvršilno funkcijo.

2. Usposabljanje med uvajalnim obdobjem

Ali obstaja uvajalno obdobje?	DA	Pravna podlaga (v francoščini): uredba št. 91-1197 z dne 27. novembra 1991 o odvetništvu Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat
Obvezno	DA	Predpisano trajanje: usposabljanje na CRFPA (regionalnih šolah za odvetnike) traja skupaj 18 mesecev .
Vrste struktur, pristojnih za organiziranje uvajalnega usposabljanja		• regionalne šole za odvetnike (<i>École d'avocats – EDA</i>) (nekdanje ime: regionalni center za poklicno usposabljanje odvetnikov CRFPA – Centre Régional de Formation Professionnelle des Avocats); • Conseil National des Barreaux (nacionalni svet francoskih odvetniških zbornic).

	Pravna podlaga (v francoščini): člen 13 in člen 21-1 zakona la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques	
Oblika uvajalnega usposabljanja	• tečaji na CRFPA (glej zgoraj <i>École d'avocats</i> – EDA); • pripravništvo (na sodiščih, v družbah); • magistrski tečaj druge stopnje; • pripravništvo v odvetniški družbi (za več podrobnosti glej spodaj oddelek „Uvajalno obdobje razdeljeno v različne faze“).	
Sprejemni izpit/preverjanje pred uvajalnim obdobjem	DA	sprejemni izpit CRFPA Pravna podlaga (v francoščini): article 57 du décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 et arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au CRFPA
Predpisan učni načrt med uvajalnim obdobjem	DA	Uredba št. 91-1197 z dne 27. novembra 1991 o odvetništvu, pododdelek 3, člen 57 (sous section 3 du décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991, notamment article 57). Šestmesečno začetno usposabljanje – glavne teme: poklicna etika, pisanje pravnih aktov, končni govori in razprava na obravnavi, postopek, vodenje odvetniške pisarne, sodobni tuji jezik.
Posebnosti v zvezi s pravom EU in jezikovnim usposabljanjem	DA	Jezikovno usposabljanje: sprejemni izpit CRFPA vključuje ustni preizkus v enem od sodobnih tujih jezikov, navedenih v prilogi k odredbi z dne 11. septembra 2003 o programu in podrobnih pogojih sprejemnega izpita CRFPA (Arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au

	centre régional de formation professionnelle d'avocats). Usposabljanje iz prava EU: v členu 57 uredbe št. 91-1197 z dne 27. novembra 1991 (décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991) pravo EU ni del temeljnega splošnega usposabljanja. Vendar odredba z dne 7. decembra 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat) določa, da: – je v programu, navedenem v prilogi k odredbi, izrecno navedeno „pravo Skupnosti in evropsko pravo“ (institucionalno pravo/materialno pravo EU); – mora sprejemni izpit obsegati 15-minutno ustno vajo na podlagi triurnih priprav v zvezi z zadevo iz civilnega, gospodarskega, socialnega, kazenskega, upravnega prava ali prava Skupnosti po izbiri kandidata („<i>coefficient 2</i>“) (člen 3 odredbe z dne 7. decembra 2005). Učni načrti regionalnih šol za odvetnike (EDA) se razlikujejo, usposabljanje iz prava EU pa postaja vse bolj razširjeno, saj pravo EU vse bolj vpliva na vsa področja francoskega prava; pravo EU se pogosto poučuje na specializiranih tečajih, pa tudi v okviru drugih tem (kazensko pravo, civilno pravo, socialno pravo). Delegacija francoskih odvetniških zbornic (Délégation des Barreaux de France (DBF)) je razvila modul prava EU, ki ga uporabljajo nekatere regionalne šole za odvetnike.
Uvajalno obdobje razdeljeno v različne faze	DA Pravna podlaga (v francoščini): člen 58 uredbe décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 18-mesečno obdobje usposabljanja je razdeljeno na tri koledarska obdobja: • šest mesecev tečajev na CRFPA je namenjenih pridobivanju osnov; • od šest do osem mesecev je namenjenih izvedbi individualnega pedagoškega projekta (PPI) – možnosti za to usposabljanje sta dve: pripravništvo (na sodiščih, v družbah) ali

		univerzitetni magistrski tečaj druge stopnje; • šestmesečno pripravništvo v odvetniški pisarni (za to pripravništvo morajo regionalni center, pripravnik in njegov mentor podpisati tristransko pogodbo).
Ocena/izpit po uvajalnem obdobju	DA	Ob koncu uvajalnega usposabljanja na CRFPA mora kandidat uspešno opraviti izpit za pridobitev spričevala o usposobljenosti za opravljanje poklica odvetnika (CAPA) v skladu s postopki iz odloka z dne 7. decembra 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat).
3. Sistem stalnega usposabljanja		
Razlikovanje med stalnim in specialističnim usposabljanjem	DA	Pravna podlaga (v francoščini): člen 85 uredbe décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 Nacionalni svet francoskih odvetniških zbornic vsako leto objavi nacionalni seznam odvetnikov, ki so pridobili eno ali dve specializaciji, vključno z odvetniki specialisti, ki imajo pravico nastopati pred pritožbenimi sodišči, kot je določeno v členu 1, četrta odstavka, zakona z dne 31. decembra 1971 (glej zgoraj oddelek „Koraki do pridobitve statusa kvalificiranega odvetnika“).
Obveznosti v zvezi s stalnim usposabljanjem	DA	Etične obveznosti v zvezi s stalnim usposabljanjem določa zakon, ki je bil napisan po posvetovanju z nacionalnim svetom francoskih odvetniških zbornic in ki določa postopke. Pravna podlaga (v francoščini): • Article 14 -2 de la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques (stalno usposabljanje je obvezno za odvetnike,

		registrirane pri odvetniških zbornicah); • Articles 85 et 85-1 du décret du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat; • Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats
Obveznosti v zvezi s specialističnim usposabljanjem	DA	Pravna podlaga: article 85 du décret du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat Odvetniki specialisti polovico časa, namenjenega stalnemu usposabljanju, posvetijo svojim področjem specializacije.
Obveznosti v zvezi z učenjem tujih jezikov		Ni obveznosti.
Obveznosti v zvezi z vsebino prava EU pri stalnem usposabljanju		Ni obveznosti.
4. Sistemi akreditacije in ponudniki usposabljanja		
Možnost akreditacije	DA	Za zagotavljanje usposabljanja za odvetnike ni postopka obvezne akreditacije. V odločbi št. 2011-004 (Décision du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) je navedeno, da ponudnik usposabljanja nacionalnemu svetu francoskih odvetniških zbornic vsako leto, vsaka dva meseca ali vsak semester pošlje podroben program dejavnosti usposabljanja za zadevno obdobje. Obvezna je samo predložitev programa; nacionalni svet francoskih odvetniških zbornic ne preverja niti vsebine programa usposabljanja niti

	ponujenih dejavnosti usposabljanja.	
Število ponudnikov usposabljanja, ki izvajajo akreditirane dejavnosti stalnega usposabljanja	Podatki niso na voljo (ker ni obveznega nadzora nad ponudbo usposabljanja, ni podatkov o številu ponudnikov usposabljanja).	
Vrsta ponudnikov usposabljanja, ki razvijajo akreditirane dejavnosti stalnega usposabljanja	• CRFPA – regionalni centri za poklicno usposabljanje odvetnikov (<i>Écoles d'avocats</i> – EDA); • odvetniške zbornice; • organizacije, ki jih ustanovijo ali vodijo francoske odvetniške zbornice; • akreditirani zasebni ponudniki usposabljanja	
Število ponudnikov usposabljanja, ki organizirajo dejavnosti usposabljanja za pripravo na specializacijo	Podatki niso na voljo (ker ni obveznega nadzora nad ponudbo usposabljanja, ni podatkov o številu ponudnikov usposabljanja).	
Vrsta ponudnikov usposabljanja, ki razvijajo akreditirane dejavnosti usposabljanja za pripravo na specializacijo	• odvetniške zbornice; • organizacija, ki jo vodi ali ustanovi odvetniška zbornica; • akreditirani zasebni komercialni ponudnik usposabljanja (odvetniške družbe); • akreditirani zasebni ali javni nepridobitni ponudnik usposabljanja (univerze); • neakreditirani zasebni komercialni ponudnik usposabljanja; • neakreditirani zasebni ali javni nepridobitni ponudnik usposabljanja	
Dejavnosti in metode		
Vrsta dejavnosti usposabljanja, priznana v okviru obveznosti stalnega ali specialističnega usposabljanja	Stalno usposabljanje: • objava pravnih člankov; • usposabljanje, ki ga ponujajo odvetniki, akademije ali druge	Sodelovanje na dejavnostih usposabljanja v drugih državah članicah:

	organizacije za strokovno usposabljanje; • pravni kolokviji, konference ali dogodki, ki se neposredno nanašajo na poklicno dejavnost odvetnikov; • poučevanje, ki ga zagotavljajo odvetniki; • stalno usposabljanje na daljavo; • vzajemno priznavanje učnih ur stalnega usposabljanja z drugimi državami	ure usposabljanja ali kreditne točke za usposabljanje, pridobljene v tujini, se lahko upoštevajo pri izpolnjevanju obveznosti stalnega usposabljanja v skladu s pravili iz odločbe št. 2011-004 z dne 25. novembra 2011, navedene spodaj. Pravna podlaga: Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats, člen 6

5. Nadzor nad dejavnostmi usposabljanja

Organizacije, vključene v nadzor nad dejavnostmi stalnega usposabljanja	• Odbor za strokovno usposabljanje nacionalnega sveta odvetniških zbornic: – nadzor nad stalnim usposabljanjem, ki ga ponujajo regionalni centri za strokovno usposabljanje odvetnikov (CRFPA); – nadzor nad programi stalnega usposabljanja v okviru dodelitve medpanožnih sredstev za stalno usposabljanje zaposlenih v svobodnih poklicih (FIF-PL – <i>Fond Interprofessionnel de Formation des Professionnels Libéraux</i>), pri čemer

	se usposabljanje, ki ga ponuja CRFPA, ocenjuje na podlagi dveh meril: oblike (ciljna publika in metode) in vsebine (raznovrstnost usposabljanja, ki zajema vsa področja prava, s poudarkom na aktualnih pravnih področjih); • FIF-PL pripravi sporazume o financiranju z vsako regionalno šolo za odvetnike (<i>écoles d'avocats</i>); • Odbor za strokovno usposabljanje nacionalnega sveta odvetniških zbornic nameni del posojil FIF-PL poklicnim odvetniškim sindikatom, ki so v skladu s členom L. 6351-1 in ob upoštevanju francoskega zakonika o delovnih razmerjih (<i>Code du travail</i>) registrirani kot ponudniki strokovnega usposabljanja in so svoj program stalnega usposabljanja predložili nacionalnemu svetu odvetniških zbornic. Vendar se vsebina programa ne preverja. Program je treba samo predložiti.
Potek nadzora	• V odločbi št. 2011-004 (Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) je navedeno, da mora ponudnik usposabljanja nacionalnemu svetu francoskih odvetniških zbornic vsako leto poslati podroben program dejavnosti usposabljanja za zadevno obdobje. • Sveti odvetniških zbornic (<i>Conseils de l'Ordre des Barreaux</i>) naknadno preverijo, ali so bile izpolnjene obveznosti stalnega usposabljanja (člen 17 zakona loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971; člen 85-1 uredbe décret du 27 novembre 1991 in člen 8 odločbe décision à caractère normatif n. 2011-004).
Organizacije, vključene v	Ni obveznega in celovitega nadzora nad vsebino

nadzor nad dejavnostmi specialističnega usposabljanja	programov stalnega usposabljanja, ki jih odvetnikom ponujajo večinoma zasebni ali javni nepoklicni subjekti. Nacionalni svet odvetniških zbornic preverja samo usposabljanje, ki ga ponujajo regionalni centri za strokovno usposabljanje odvetnikov (CRFPA), in v okviru postopka potrjevanja izvaja neobvezen nadzor nad programi usposabljanja, ki jih ponujajo subjekti iz zasebnega sektorja, na podlagi zahtevka, ki ga ti subjekti vložijo (glej podroben postopek, člen odločbe št. 2011-004 (décision à caractère normative 2011-004)).
Potek nadzora	Obvezen je samo naknadni nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti stalnega usposabljanja posameznega odvetnika, vključno s stalnim usposabljanjem odvetnikov specialistov. Nadzor izvajajo sveti odvetniških zbornic (Conseils de l'Ordre des Barreaux) (glej člen 14-2 zakona loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 in člen 85 uredbe décret du 27 novembre 1991).

6. Nacionalna reforma sistema usposabljanja

Nacionalni svet odvetniških zbornic je ob koncu leta 2011 odločil o odpravi izravnalnega pravila o 20 urah v enem koledarskem letu oziroma 40 urah v dveh zaporednih koledarskih letih in o izračunu obveznosti stalnega usposabljanja, tj. 20 ur usposabljanja letno.

Ta reforma še ni bila uvedena zaradi pridrzkov, ki jih je izrazil kabinet pravosodnega ministra (centralna uprava ministrstva za pravosodje).

Odločba št. 2011-004 je bila spremenjena leta 2011; reforma tako v bližnji prihodnosti ni predvidena.

Vir: Pilotni projekt – Evropsko izobraževanje v pravosodju: „Sklop 2 – Študija o usposabljanju odvetnikov o pravu EU“, ki sta jo izvedla Svet odvetniških združenj Evrope (CCBE) in Evropski inštitut za javno upravo (EIPA)